

17 באוקטובר 2017

כ"ז תשרי תשע"ח

לכבוד

מר בנימין נתניהו

ראש הממשלה

משרד ראש הממשלה

ירושלים

שלום רב,

הנדון: הקמת ועדת חקירה פרלמנטרית לסוגיית המימון הזר שמקבלות עמותות שמאל

אנו מתכבדות לפנות אליך בעקבות הפרסומים על החלטת סיעות הקואליציה, בראשותך, להקים ועדת חקירה פרלמנטרית לחקירת סוגיית המימון הזר שמקבלות עמותות שמאל בישראל.

רק לפני מספר שנים הוצעה הצעה דומה, אליה התנגדת מן הטעם ש"אנחנו לא צריכים חקירות בכנסת, לא צריכים ועדות חקירה", ואף הבהרת שתצביע נגד היוזמה. אנו קוראות לך לפעול כך גם כעת – לחזור בך מתמיכתך בהקמת ועדת החקירה, ולהבהיר באופן ברור וגלוי כי אתה וממשלתך לא תיתנו יד ליוזמות מסוג זה, וכי תפעלו להגן על הדמוקרטיה הישראלית מכל סכנה האורבת לה בכלל, ובימים אלה בפרט.

ועדת חקירה פרלמנטרית, שתכליתה האמיתית היא חקירה של ארגונים בחברה האזרחית, היא במהותה "משפט ראווה", שלא לומר משפט שדה, שמנהלים פוליטיקאים נגד עמותות שלא תואמות את תפיסת העולם הפוליטית שלהם. כידוע, במשפטי ראווה התוצאה ידועה מראש. ברור לכל כי אין המדובר במרכיב של מערכת החוק ו/או אכיפת החוק, כי לא יהיו לוועדה הזו הסמכויות והכלים המתאימים לבצע חקירה מהותית ואמיתית, ככל שחקירה כזו נדרשת (ספק אם בכלל), ובוודאי שהיא לא תתנהל באופן שוויוני, בכפוף לדרישות החוק ולמגבלותיו.

קיומם של משפטי ראווה לארגוני החברה האזרחית באמצעות טריבונלים פוליטיים מאפיין מדינות לא-דמוקרטיות במובהק; יש בהם כדי לפגוע בחופש הביטוי ובחופש ההתארגנות, וככאלה הם מערערים את יסודות הדמוקרטיה בישראל.

יוזכר כאן, כי בישראל חקיקה ענפה – הן לפיקוח על עמותות והן לטיפול בעבירות של פגיעה בביטחון המדינה או באינטרסים של המדינה. אם סבורים שרים או ח"כים כלשהם, שיש בפעילות של ארגוני חברה אזרחית פעילות בלתי חוקית, הרי שדי בפנייה לרשויות החוק והאכיפה הקיימות בדרישה לחקירה ולהעמדה לדין.

כידוע לך היטב, החקיקה דהיום, הכוללת מספר תיקוני חוק שנעשו ע"י הממשלות בראשותך בשנים האחרונות, כבר מסדירה את הדיווח והשקיפות של התרומות לעמותות, ואף מתייחסת באופן מיוחד לדיווח על תרומות מישויות מדיניות זרות. בהזדמנות זאת יצוין, שהמדינות המכונות "זרות", כאילו מדובר במדינות אויב שמטרותן לפגוע בישראל, הן המדינות הידידותיות ביותר בעולם לישראל, ובראשן ארה"ב, בריטניה וגרמניה. כן יצוין, כי מתוך מאות מיליוני השקלים שתורמות מדינות אלה למגוון רחב של נושאים ומטרות בישראל, ובהם בריאות,

ביטחון, חינוך ותרבות, הרי שהסכומים המופנים לפעילות של ארגונים בכלל, וארגוני זכויות אדם בפרט, הם סכומים זניחים ביחס לכלל התרומה למדינה.

למיטב ידיעתנו, העמותות בישראל, לרבות אלו שועדת החקירה מכוונת "לתפוס" אותן, לפגוע בפעילותן ולעשות להן דה-לגיטימציה, מחויבות בהתאם לחוק לדווח באופן שגרתי על מקור התרומות שלהן ועל ייעודן. לרשות התאגידים במשרד המשפטים יש כיום אתר אינטרנט נגיש לכלל הציבור, שבו מפורטות התרומות של כלל הארגונים על פי חוק. יתר על כן, כל התרומות שמקבלים הארגונים הן חוקיות ולא נפסלו ע"י החוק הישראלי כמקורות מימון לגיטימיים. מטרתן המוצהרת והמבוצעת היא לתמוך בפעילות לקידום זכויות האדם והדמוקרטיה.

מנגד, יש לזכור כי גם תרומות פרטיות זרות עשויות להיות בעלות השפעה פוליטית גדולה ביותר על מדינת ישראל, ובפועל, רבות מהן כאלה. בין השאר ניתן לציין למשל את המימון המלא של העיתון היומי הגדול ביותר במדינה, המופץ חינם; מימון של עמותות העוסקות בקידום תפיסות פוליטיות מהצד הימני של המפה הפוליטית; מימון התנחלויות ורכישת נכסים בשטחים; וכיו"ב). אך אלו אינן עומדות לבדיקה, מאחר שהן משרתות פעילות שתכניה מקובלים על הממשלה, וגם מהטעם הפרקטי שקשה לממשלה להפריד בין העמותות שמקבלות מימון פרטי, ולתפוס רק את העמותות שעל הכוונת שלה, כאשר לא מדובר בתרומות ממדינות זרות שניתנות אך ורק למטרות של קידום זכויות אדם ודמוקרטיה.

בהקשר זה, של קידום יוזמות סלקטיביות ע"י הממשלה, חשוב לציין גם את הצעת חוק העמותות החדשה המתגבשת בימים אלה בהובלתך, שמטרתה לפגוע ולאסור פעילויות מסוימות בלבד של החברה האזרחית, וזאת בדרך של מסגור אג'נדות פוליטיות ואידיאולוגיות, מסוימות בלבד, כלא חוקיות ולא לגיטימיות. זאת למרות שהדברים נתונים לפרשנות נרחבת ומגוונת, ועל אף שלא נופלים תחת שום הגדרה של אי חוקיות ע"פ הדין הפלילי והחקיקה הביטחונית הענפה בישראל.

מדינת ישראל מתגאה בהיותה מדינה חופשית ודמוקרטית. בדוחות משרד החוץ למוסדות האו"ם, ל-OECD ולגופים בינלאומיים נוספים מבהירה המדינה כי קיימת בה חברה אזרחית חופשית ומגוונת, וטורחת לפרט ולהתגאות באופן מיוחד בארגוני זכויות האדם הפועלים בה. זאת, כיוון שדמוקרטיה בעולם נמדדות היום בין השאר במידת חופש הפעולה שהן מאפשרות לחברה האזרחית לפעול באופן עצמאי וללא קשר לאג'נדות פוליטיות. בהתאם לכך, בין הארגונים ששמותיהם מוזכרים על ידי המדינה בהקשר זה, כלולים גם הארגונים הנמצאים "על הכוונת" של ועדת החקירה האמורה.

לצערנו, בשנים האחרונות מובילה הממשלה גם רטוריקה וגם יוזמות והצעות חוק קונקרטיים, שמאיימות לפגוע בצביונה הדמוקרטי של מדינת ישראל. מדובר במתקפה מתוזמרת היטב על כל אחד מהיסודות המבטיחים קיומו של משטר דמוקרטי בישראל: מבית המשפט העליון, דרך רשויות שלטון החוק ומבקר המדינה, ועד לתקשורת ולחברה האזרחית ולפעילים חברתיים ופוליטיים בתחומים רבים.

במקום לעסוק בעניינים החברתיים, הכלכליים והמדיניים הבווערים והדחופים שעל סדר היום של ישראל, מבקשים חברי הממשלה להשחית זמן ציבורי יקר בעיסוק מיותר ופוגעני, שתוצאותיו ידועות מראש, וכל תכליתו, כאמור, לעשות דה-לגיטימציה ולסתום פיות למי שעמדותיהם אינן עולות בקנה אחד עם אלה של הממשלה.

אנו שבות וקוראות לך לחזור בך מתמיכתך בהקמת ועדת חקירה פרלמנטרית לארגונים אזרחיים ופוליטיים, ולהבהיר באופן ברור וגלוי כי אתה וממשלתך לא תיתנו יד ליוזמות מסוג זה וכי תפעלו להגן על הדמוקרטיה הישראלית מכל סכנה האורבת לה בכל עת.

בכבוד רב ובברכה,

שרון אברהם-ויס, עו"ד
מנכ"לית

דבי גילד-חיו, עו"ד
מקדמת מדיניות וחקיקה

העתקים:

יו"ר הכנסת

שרי הממשלה

חברי הכנסת

היועמ"ש לממשלה

היועמ"ש לכנסת